

v katerem slučaju in v koliko naj se državna uprava udeležuje pri zboljševanju posestev in zemljišč, ter hoče vlada gledati na to, da bodo jednake določbe sklenoli deželni zbori, ki imajo v prvej vrsti skrbeti za zboljšanje kmetijstva.

Vlada bode potem, kolikor bode državni zbor odločil, podpirala in množila kmečke strokovnjaške šole, katere imajo osnavljati dežele.

Vlada obrača svojo pozornost tudi na tarife pri železnicah. (Dobro.) Če se to dobro uredi, prevažali se bodo ceneje tudi vsi deželni pridelki.

Slabih kmetijskih razmer je krivo tudi to, ker so posestva preobložena z dolgovi, od katerih se imajo visoke obresti plačevati. Vlada premišljuje, kako bi storila, da bi posestnik premenil svoje dolgove v druge, od katerih bi mu ne trebalo plačevati tolikih obrestij, posebno misli na to, naj bi država ne izterjavala pristojbin in tako omogočila, da se ona namera izvede. (Odobrenje). Sicer pa mora vlada naglasiti, da se narodno-gospodarske bolezni ne dajo ozdraviti samo po zakonodajstvu in upravi. Prebivalstvo mora tudi samo pomagati pri tem delu. Zato se pa mora zoper razdirajoče nakane posamičnih utrditi delovanje, s tem, da se združijo pridni ljudje. Tudi o tem premišljuje vlada. Za zdaj pa ima vlada pomagati najnujnejšim potrebam. Drugo delo pa je odvisno od tega, kaj da bodo rekli gospodarji in kmetovalci, kateri se nameravajo izpraševati. Kmetovalcev sodelovanje potrebno je tembolj, ker se po jednem kopitu ne dajo vse gospodarske škode po raznih kronovinah ozdraviti, (Dobro! Dobro!) ter morajo zato razen državnega zbora sodelovati pri tem tudi deželni zbori. (Odobrenje).“

Gospodarske stvari.

Nova zemljiška knjiga.

(Priateljsk opomin posestnikom.)

Sedem let bode v kratkem minolo, odkar je štajerski deželni zbor sklenol zakon, da se imajo na Štajerskem delati nove zemljiške ali gruntne knjige. Vsled tega zakona imamo že tudi pri naših sodnijah več ali manj novih zemljiških knjig.

Zakaj se delajo nove zemljiške knjige? Saj že imamo več ko sto let take knjige! Tako pravi marsikdo. Imamo zemljiške knjige, katere so nastale vse poprej, kakor se je delal dosedaj veljavni kataster; to so tiste knjige, v katerih imajo dačne, ali davkarske gosposke zapisano posestvo vsakega posestnika. Grajščine so v knjige zapisavale posestnike, kateri so bili njim podložni in so jim morali davati desetino in kar so pač grajščaki pravico imeli dobivati, prvotno samo z namenom, da znajo, kaj je kmet dolžen dati. V te knjige so se kesneje tudi začeli zapisavati dolgovi kmetov pri drugih ljudeh, to je: začelo se je intabulirati. Tako so grajščinske zemljiške knjige slu-

žile v poduk o lastniku in njegovih dolgovih. Pogrešamo pa v grajščinskih zemljiških knjigah popisa zemljišč. Najde se v zemljiških knjigah na pr. urbano število 10 pod Hrastovec. Kaj pa je toto urbano število? Je li šuma ali gozd, je li njiva in travnik, je li hiša? Tega nam dosedajne gruntne knjige ne pravijo. Pred šestdesetimi leti, leta 1820 do 1824, ko so po celi Avstriji zemljo merili in vsak posamezni kos zemlje pod imenom „parcela“ zapisavali z zaznamkom, čemu služi, če je njiva, travnik, vinograd ali gorice ali tersje itd., tedaj bi bili lehkó vse to, kar so v davkarske knjige ali kataster pod raznimi števili parcel z zaznamkom mere zapisali, tudi v zemljiške knjige zapisali; pa niso. In zato se zdaj, ko se zemljiški ali gruntni davek vravnava in ko se je pred kakimi štirimi ali petimi leti tudi kataster pre naredil tako, kakor se je zemlja od dvajsetih let sem spremenila, ker je marsikateri posestnik napravil iz gozda ali šume travnik, iz travnika njivo, iz njive travnik, iz grmovja vinograd ali gorice, — zato se zdaj po prenorejenem ali „reambuliranem“ katastru delajo nove zemljiške knjige ali gruntne bukke.

Namen novih knjig ali bukkev je, da bi se iz njih videlo, katere parcele ima posestnik. Ako kdo na katero zemljo hoče kaj posoditi, naj bi videl, kaj tota zemlja obsega. Ako kdo hoče katero zemljo kupiti, naj bi iz gruntnih bukkev ali knjig videl, kaj spada pod toto ali ono število. In ako posestnik hoče svoj travnik ali kaj druga prodati, da ne bo treba preiskavati, ali ta kos zemlje dobaja k urbarskemu številu 312, ali dominikalnemu številu 13, ali k gorskemu številu 5, ali spada pod Slovenji-Gradec, ali pod Novo-Celje, ali pod Blagovno, ali pod Negovo, ali pod Hrastovec, Gornjo-Radgono, Branek ali Borelski grad?

Grajščinske zemljiške knjige bodo zdaj nehale, kakor so gosposke po gradovih preminole. Zdaj bo v zemljiških knjigah zemlja ločevana po dačnih občinah ali štibernskih gmanjšinah. Robičeva hiša se ne bode več pisala urbano število 54 pod Konjice, nego zemljeknjižni vložek 10 katastralne ali dačne občine Tepinske. Vsi posetniki ene občine bodo popisani, in Babič, kateri ti je 100 fl. dolžen in proti kateremu imaš že sodbo v rokah, ne bo več mogel skrivati urbarnega števila svojega kmetstva, ker ga boš lehkó v knjigah našel, hitro si dal dolg vknjižiti ali intabulirati, in Bog mu pomagaj, če ne plača. Dosedaj pa je bilo jako težko, med 1000 urbarnimi števili najti število Babičevo.

Zdaj smo povedali, kaj nameni nova zemljiška knjiga. Dobro bi bilo, jelite, da bi vse potrebno kazala. Kaj pa če vendar ne bode tako, če se ne bode s potrebno skrbjo delala? Bomo pa še večo zmoto imeli, ko dosedaj. Res je in nove gruntne bukke so zares v nekaterih občinah sama zmota in zmešnjava. Zakaj? Kmetje so gledali, kako se dela in so premalo pazili, če se je

oznanilo ali oklicalo, da ima vsak pravico pogledati novo knjigo in opomniti, če bi kaj ne bilo prav, da se popravi. Nihče ni prišel pogledat in zmeta so hudo škodo delale.

Po zmoti so se zapisale tri njive v novo zemljiško knjigo, da so lastina Adama Kebra. Toti je Ožbaldu Metulju 300 fl. dolžen, on ga toži in prodane so bile tudi tiste tri njive, ki niso Kebrove bile, nego Jugove, zato ker so v zemljiški knjigi zapisane bile, da so Kebrove. Vbogi Jug je svoje tri njive izgubil. Ako bi pa bil šel o pravem času gledat, če so njegove njive prav zapisane, dober bi bil.

Vsak človek se lahko moti in da bi se zemljiška knjiga prav napravila, zato se vsakokrat oznani, naj vsak pogleda, če ne bi bila kaka zmeta se zapisala. Ne zamudite, dragi kmetje, iti gledat svojo novo zemljiško knjigo. Pogledajte v mapo. Tam so Vaše njive, travniki itd. čisto tako narisani, kakor ležijo in na vsakem kosu zemlje najdete število parcele. Pogledajte, če so vse tote parcele prav zapisane in varujte se škode. Pokojni dr. Razlag je pisal na čelo svojemu „Pravniku“: *Vigilantibus jura!* To se pravi: Pravico najde, kdor se zanjo briga. Brigajte se toraj za novo gruntno knjigo, da Vam boče kazala pravico.

Nekaj druga še Vas moram opomniti. Vsak kmet ve, kaka nevolja in nepritika je, če ima prav stare reči, katerih že davno ni dolžen, intabulirane. Vsi toti stari dolgovci se brez vsakega plačila zbrišejo, ako le tedaj, kedar ste na delanje nove zemljiške knjige pozvani ali poklicani, zato prosite. Samo ziniti je treba o tisti priliki. Če je nova knjiga gotova, je prepozno.

Glejte torej na dvoje: 1. da bodo v novo knjigo prave parcele zapisane in pogledajte to večkrat, in 2. da ne pridejo tisti stari dolgovci v novo knjigo, ampak da se pri delanju nove zemljiške knjige izbrišejo. — Tako se bote rešili mnoge škode.

Dr. L. Baš.

Kanadaškega ovsa za seme ima na prodaj g. Ed. Kaučič v Sevnici, 11 fl. za 100 kilo z žakljem vred. (Železniška postaja: Lichtenwald a. d. Südbahn.)

Vrbvih količev za vzrejanje dobrega šibja za pletenje košev, korpičev itd. prodava g. Julij Jablanczy, vrtni inšpektor v Klosterneuburgu: navadne vrbe (*Salix viminalis*), mandelnove vrbe (*Salix amygdalina*), bagrene vrbe (*Salix purpurea*) in kaspijske vrbe (*Salix caspica*) po 2 fl. 1000 komadov.

Dopisi.

Iz Maribora. (Sijajno družtveno zabavo) priredila je dne 5. t. m. v lepih čitalničnih prostorijah nadepolna mladež učeča se na gimnaziji mariborskej v spomin in slavo onemu čudnemu moževi, za kojega, kakor nam Prešern trdi, nekda-

ni marala družba in on — ne za njo; moževi, ki je rojen v odljudnej goščavi sam za se živel, „brez plenka in cvenka o petji ko ptič“. Temu redkemu samouku, ki je svoje dni gimnazijsko mladež pesmi latinske, helenske, teutonske učil; spretnemu stihotvoreu Valentinu Vodniku, ki je v „letih nerodnih okrogle nam pel“ — in velikemu njegovemu učencu, kojemu se samo edna edina želja bila spolnila: „da v zemlji domači mu truplo leži“. — Tema dvema svitlima zvezdama na obnebj poezije slovenske napravlja za čast domovine goreča naša mladina, v raznih mestih se učeča, leto na leto primerne družbene zabave z namero: naj bi se tako s časom povzdignil narodni penos, kojega še v mnogih straneh težavno pogrešujemo. Kdor še ima količkaj srca za svoj nepokvarjeni, po nedolžnem in krivičnem zatirovani narod, mora biti hvaležen vrlim našim mladenčem in radovati se njim, kojim bo se že čez malo let poverila skrb in briga za boljšo bodočnost drage nam očetnjave. Domo-ljubni sokoliči, ki so nam priredili „Vodnikov večer“, dokazali so s tem, kako velika razlika je med njimi in takimi, kojim je uzor: first von thorovanje, salamandrovanje in „schmisse“. Vese-lice se je vdeležilo toliko odličnih gostov, da so prostorne sobane bile skoro pretesne. Pevci so se pokazali kaj izurjeni in so tako dobro peli, da so vsled pohvalnega ploskanja skoro vsako pesmo ponavljali. Tudi govornik in deklamator zaslužila sta burno odobravanje, s kojim sta bila pozdravljena. Še ni dolgo tega, da je dijakom bilo povedano v „čitalnici“ zglasiti se. Sedaj je drugače in toraj stojimo pred znamenjem, da se bližamo boljšim časom! Bog daj!

Iz Celja. (Celjski prebivalci — jetniki.) Tukajšnji list naznanja, da šteje celjsko mesto med 5393 prebivalci 3295 oseb, ki govorijo nemški, 1872, ktere govorijo slovenski jezik. Zraven teh imamo 5 Čehov, 9 Hrvatov, 22 Lahov in 1 Magjara. Med onimi 1872 slovenski govorečimi je všteti 296 vojakov, 364 jetnikov in 67 bolnikov v celjski bolnišnici. Iz tega razvidimo, da naše mesto še ni vse ponemčeno in da si le slepa zagrizenost drzne trditi, češ, da je značaj celjskega mesta nemški. In med onimi 3295 Nemci, koliko je med njimi trdih slovenskih blapcev in dekel, ki so pa pri tem popolnoma nedolžni, da figurirajo v zapisnikih kot trdi Nemci. Nemški list celjski poroča na dalje, da so celjski jetniki v pretečenem letu zaslužili nad 8400 fl. — blizu polovico tega zneska je prejela državna blagajnica, polovica pa je jetnikom ostala. Toraj so si jetniki prislužili nad 4100 fl. — Oni imajo v ječi dobro hrano, grejo zjutraj do poldne na delo, se povrnejo h kosilu v kajho, ob eni popoldne gredó zopet na delo, za večerjo jim tudi nij treba skrbeti, vsaj jim je že pripravljena; stanovanja in obleke njim tudi nij treba plačevati. Na dan zaslužijo po 60 kr. — polovica ostane v državni kasi, po 2 kr. dobi jetniški nadzornik, 28 kr.